

Єгорова І.В. Моніторинг якості підготовки фахівців в освітньому просторі сучасного закладу вищої освіти, його завдання // Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного закладу вищої освіти » 12 березня 2021 року): Збірник тез доповідей/ За заг.ред.д.екон.н., проф.Камінської Т.Г.- Київ,2021 .- С.6-9.

**МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В
ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
ЙОГО ЗАВДАННЯ.**

Єгорова Інга

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ)

Сучасні тенденції менеджменту та моніторингу ЗВО спрямовані на інтенсифікацію інноваційності всієї системи освіти, що зумовлює поступову заміну традиційних стратегій управління та оцінювання на більш гнучкі, здатні швидко підлаштовуватися до реалій сьогодення, оскільки теперішній підхід до розуміння моніторингу якості освіти ЗВО передбачає, здебільшого, діагностику поточного стану діяльності закладу.

Аналізуючи сутність поняття терміну «моніторинг» (англ.- контроль, нагляд) стосовно саме освіти - варто відмітити, що активно використовувати його стали тільки наприкінці ХХ століття. Спочатку даний термін застосовували виключно для визначення цілеспрямованих спостережень за явищами та елементами навколишнього середовища , що відбуваються у часі та просторі. Оскільки моніторинг це постійний контроль за певним процесом, з метою виявлення його відповідності бажаним результатам чи початковим прогнозам. Тому характерними ознаками моніторингу є те, що: а) моніторинг проводиться протягом довготривалого періоду; б) потребує зібрання великої

кількості інформації; в) потребує ретельного вивчення та відстеження ситуації та здійснюється у формі постійних або періодичних перевірок із постійним документальним підтвердженням отриманих даних; г) передбачає використання стандартів або індикаторів як орієнтирів для об'єктивного оцінювання ситуації у визначенні певних відхилень від запланованої норми та використання специфічного інструментарію для контролю, з метою визначення відповідності визначеним стандартам; д) результат моніторингу передбачає звіт про ситуацію, оцінку цієї ситуації, що стає підґрунтям у процесі подальшої діяльності. Звідси, використовуючи термін моніторинг стосовно освіти, слід розуміти під ним глибоке різностороннє вивчення різноманітних параметрів функціонування як всієї системи освіти, так і окремих елементів освітнього процесу.

Під терміном «педагогічний моніторинг» розуміють цілеспрямоване, спеціально організоване, безперервне спостереження за функціонуванням та розвитком освітнього процесу та його окремих складових з метою вчасного прийняття відповідних управлінських рішень, що ґрунтуються на детальному аналізі отриманої інформації та на результатах педагогічного контролю [1]. Ряд науковців розглядають педагогічний моніторинг як систему контролюючих та діагностичних заходів, що направлені на відстеження управлінської діяльності викладачів в освітньому процесі ЗВО та на рівень освіченості студентів (А. Орлов, Г. Єльнікова, В. Кальней, Н. Михайлова, Н. Селезньова). Тому теоретичне узагальнення наукових пошуків, дозволяє нам підсумувати, що педагогічний моніторинг, - це система відбору, обробки, аналізу, зберігання інформації про діяльність педагогічної системи у конкретному напрямку, що забезпечує безперервне тривале спостереження за її станом з подальшою корекцією освітнього процесу та прогнозуванням подальшого розвитку освітньої системи. Отож, можна зробити висновок, що метою педагогічного моніторингу є отримання інформації для проектування розвитку системи освіти на основі вивчення, аналізу і узагальнення динаміки основних її показників - індикаторів. Педагогічний моніторинг у поєднанні із

прогнозуванням дозволяє забезпечувати інформаційну стабільність, усуває дефіцит інформації у процесі вироблення рекомендацій та прийнятті управлінських рішень. Звідси, у рамках діяльності системи вищої освіти відбувається формування, вироблення орієнтирів для суб'єктів освіти на сучасному освітньому ринку. Саме тому, щоб організувати ефективну діяльність по забезпеченню освітніх потреб молоді, необхідно відстежувати як безпосередньо власне потреби здобувачів освітніх послуг, так і загалом всього ринку освітніх послуг та сучасного ринку праці. Оскільки моніторинг вищої освіти сьогодні це вже і система збору, обробки, зберігання та поширення інформації в цілому про ринок освітніх послуг та окремих його суб'єктів, яка орієнтована на інформаційне забезпечення, що дозволяє робити висновки про реальне становище на ринку освітніх послуг у конкретний період часу та сприяє успішному прогнозуванню процесів розвитку всієї освітньої системи загалом. Сьогодні моніторинг освітніх послуг в галузі вищої освіти повинен забезпечувати повне і якісне врегулювання інформаційних потреб всіх учасників освітнього процесу. Звідси, основними завданнями моніторингу вищої освіти можна вважати : 1) організацію безперервного спостереження за процесами, пов'язаними з ринком послуг у системі вищої освіти, отримання об'єктивної інформації про названі послуги з метою вироблення відповідних управлінських рішень; 2) аналіз та оцінювання отриманої інформації, виявлення причинно-наслідкових зв'язків між процесами, що відбуваються на ринку освітніх послуг у системі вищої освіти; 3) своєчасне виявлення змін у якості освітніх послуг і визначення факторів, що спричинили ці зміни; 4) забезпечення вільного доступу та поширення інформації, що була отримана у результаті моніторингу, для всіх зацікавлених сторін; 5) аналіз та здійснення прогностичної діяльності стосовно розвитку ринку послуг у системі вищої освіти; 6) вироблення рекомендацій, спрямованих на підтримку позитивних тенденцій по підвищенню ефективності функціонування системи вищої освіти; 7) адекватність відображення потреб особистості, суспільства та держави в

цілому стосовно системи освіти ; 8) реалізація освітніх програм та їх відповідність державним стандартам; 9) ресурсне забезпечення освітнього процесу; 10) відповідність та співвідношення між реальними результатами навчання здобувачів освітніх послуг та запланованими цілями освітніх програм; 11) експертне оцінювання діяльності освітньої системи ЗВО і його викладачів; 12) експертиза повноти та якості методичного забезпечення освітнього процесу (наявність відповідної якості та кількості підручників, посібників тощо) [1, с.14].

Сучасний моніторинг якості освіти повинен і забезпечувати відповідність таким принципам:

1) комплексність - спостереження за всіма основними процесами та диференціація основних параметрів розвитку ЗВО та його підрозділів;

2) системність – ієрархічний взаємозв'язок конкретних та узагальнених показників розвитку підрозділів та ЗВО в цілому;

3) адаптивність – система показників повинна відповідати стандартам державної статистичної звітності;

4) стандартизація оцінок моніторингу.

Отже, підсумовуючи все вище сказане, можна відмітити, що освітня діяльність у порівнянні із іншими видами діяльності має свою специфіку, оскільки у процесі отримання освітніх послуг відбувається не тільки трансформація основних освітніх компетентностей студента але і здійснюється вплив на його особистісний розвиток. Функціональні можливості сучасного моніторингу якості вищої освіти з урахуванням вимог як держави так і інших соціальних інститутів є незаперечними. Проте тільки системне вивчення теоретичних і практично виявлених закономірностей оцінки якості вищої освіти дозволить обрати найбільш ефективні інструменти її успішної реалізації для кожного ЗВО та дозволить йому залишитись конкурентоздатним у тих умовах, що складаються сьогодні на світовому ринку надання освітніх послуг.

Література

1. Бодненко Д.М., Жильцов О.Б., Лещинський О.Л., Мазур Н.П. Моніторинг навчальної діяльності: Навчальний посібник. К : Київський- університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.